

آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (برای دانشجویان ورودی ۱۳۹۵ و پس از آن)

مقدمه

به استناد بند ۱۲ ماده ۳ آیین نامه شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مصوب ۹۳/۷/۲۸) این آیین نامه تدوین و به اجرا گذاشته می شود:

بخش اول: اهداف و تعاریف

۱. هدف از تدوین این آیین نامه تعیین چهارچوب قانونی برای اجرای صحیح دوره دکتری تخصصی در تمامی زیرنظام های آموزش عالی است.
۲. ماده ۲ در این آیین نامه و برای رعایت اختصار، تعاریف زیر استفاده شده است:
 ۱. وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
 ۲. مؤسسه: دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی دولتی و غیردولتی است که دارای مجوز پذیرش دانشجوی دوره دکتری از وزارت هستند.
 ۳. آموزش رایگان: نظام آموزش عالی که دانشجویان بدون پرداخت شهریه و صرفاً با سپردن تعهد خدمت، تحصیل می کنند.
 ۴. شورا: شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت است.
 ۵. دانشجوی: فردی است که در یکی از رشته های دوره تحصیلی دکتری تخصصی، برابر ضوابط معین پذیرفته شود و در آن دوره ثبت نام کند و به تحصیل اشتغال ورزد.
 ۶. دانش آموخته: فردی است که یکی از دوره های تحصیلی آموزش عالی را با موفقیت به پایان رساند و برابر ضوابط معین، مدرک تحصیلی آن دوره را دریافت کند.
 ۷. مرخصی تحصیلی: مدت زمان مشخصی است که دانشجو برابر ضوابط معین و به طور موقت به تحصیل اشتغال ندارد.
 ۸. انصراف تحصیلی: فرایندی که در آن دانشجو به طور خود خواسته از ادامه تحصیل خودداری کند.
 ۹. آموزش حضوری: شیوه ای از آموزش است که دانشجو در آن، تمام تحصیل خود را به صورت تمام وقت انجام می دهد.
 ۱۰. ارزیابی جامع: آزمونی تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره آموزشی، با هدف ارزشیابی توانمندی های آموزشی و پژوهشی دانشجو برگزار می شود.
 ۱۱. مدرس: عضو هیات علمی و یا کسانی که صلاحیت تدریس آنها به تایید موسسه رسیده باشد.
 ۱۲. رشته تحصیلی: یکی از حوزه های تخصصی علوم بر اساس تقسیم بندی وزارت است.
 ۱۳. برنامه درسی: مجموعه به هم پیوسته ای از دروس و فعالیت های هر رشته تحصیلی است که اهداف مشخصی را دنبال می کند.
 ۱۴. واحد درسی: دانش یا مهارت هایی است که برای یادگیری دانشجو در طول یک نیم سال تحصیلی یا زمان معادل آن در نظر گرفته می شود.
 ۱۵. گروه آموزشی: مجموعه ای متشکل از تعدادی عضو هیات علمی که دارای تخصص مشابه در یک رشته علمی هستند.
 ۱۶. دوره دکتری تخصصی: دوره تحصیلی که پس از دوره کارشناسی ارشد یا دکتری حرفه ای آغاز می شود و دانشجو طبق برنامه درسی مصوب، مدرک دکتری دریافت می کند.
 ۱۷. رساله: گزارش مکتوب حاصل از یک فعالیت پژوهشی دانشجوی دکتری تخصصی است که در یک زمینه مشخص از یک رشته تحصیلی و با راهنمایی استاد/استادان راهنما و استاد/استادان مشاور تدوین می شود.
 ۱۸. هیات داوران: مجموعه ای متشکل از اعضای هیات علمی و یا متخصصان حرفه ای است که مسئولیت ارزیابی رساله دانشجو را بر عهده دارند.
 ۱۹. متخصصان حرفه ای: صاحب نظران یا کارشناسان با تجربه غیر هیات علمی در سایر بخش های جامعه هستند که دارای مهارت و صلاحیت حرفه ای به تایید موسسه هستند.
 ۲۰. استاد راهنما: یکی از اعضای هیات علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در طول دوره دکتری به عهده دارد.

۲۱. استاد مشاور: یکی از اعضای هیأت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی یا متخصصان حرفه‌ای است که مسئولیت مشاوره دانشجویان را در انجام رساله به عهده دارد.

۲۲. دوره بین‌المللی: هر یک از دوره‌های تخصصی دکتری است که بر اساس ضوابط مصوب وزارت و با مشارکت موسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی غیرایرانی برگزار می‌شود.

بخش دوم: شرایط و ضوابط پذیرش

ماده ۳. شرایط عمومی و اختصاصی ورود به دوره دکتری تخصصی عبارتند از:

۱. دارا بودن مدرک رسمی پایان دوره کارشناسی ارشد اعم از پیوسته، ناپیوسته یا دکتری حرفه‌ای مورد تأیید وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و یا بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
 ۲. داشتن صلاحیت‌های علمی ورود به مؤسسه برابر ضوابط معین
 ۳. داشتن صلاحیت‌های عمومی ورود به مؤسسه برابر ضوابط معین
 ۴. احراز توانایی در زبان خارجی طبق شیوه نامه مصوب مؤسسه.
- تبصره ۱: پذیرش دانشجوی مشمول مقررات استعدادهای درخشان طبق مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت و پذیرش داوطلبان خارجی طبق مصوبات مراجع ذی ربط انجام می‌شود.
- تبصره ۲: دانشجوی دوره دکتری تخصصی مؤسسه خارج می‌تواند طبق آیین نامه انتقال دانشجویان خارج به داخل، مصوب وزارت به یکی از موسسه‌های داخل منتقل شود.

تبصره الحاقی ۱- کلیه دانشجویان دکتری (اعم از آزمون نیمه متمرکز، بدون آزمون، بورسیه مربیان، بورسیه اینترگران، سهمیه مربیان، سهمیه اینترگران و انتقال از خارج به داخل) باید به طور یکسان نمره قابل قبول یکی از آزمون‌های معتبر (جدول ۱) را تا قبل از دفاع از رساله دکتری کسب نمایند.

جدول ۱- نمره قابل قبول زبان آزمون‌های مختلف برای دفاع و آزمون جامع برای تمامی دانشجویان دکتری و همچنین دانشجویان دکتری در رشته آموزش زبان انگلیسی

آزمون	حداقل نمره لازم برای شرکت در آزمون جامع	حداقل نمره لازم برای دفاع از رساله	حداقل نمره لازم برای دفاع از رساله دانشجویان رشته آموزش زبان انگلیسی
MCHE(MSRT)	۴۰	۵۰	۸۵
TOEFL (PBT)	۴۴۶	۴۸۰	۶۰۰
TOLIMO	۴۶۴	۵۰۰	۶۱۰
IELTS	۵	۶	۷

ماده ۴. آموزش رایگان برای هر دانشجو در دوره تحصیلی دکتری تخصصی صرفاً یک بار امکان پذیر است.

تبصره الحاقی ۱: چنانچه دانشجویی قبلاً در مقطع دکتری از مزایای آموزش رایگان بهره‌مند شده و در آن مقطع فارغ التحصیل شده باشد، در صورت پذیرش مجدد در دوره دکتری روزانه، ادامه تحصیل وی در قالب روزانه شهریه‌پرداز و بر اساس تعرفه دانشجویان نوبت دوم همان ورودی خواهد بود.

ماده ۵. تحصیل در دوره دکتری تخصصی به صورت تمام وقت است. همچنین تحصیل همزمان دانشجوی این دوره در همان دوره یا سایر دوره‌های تحصیلی ممنوع است.

ماده ۶. تغییر رشته و انتقال دانشجوی دوره دکتری تخصصی در همان مؤسسه یا سایر مؤسسه‌ها اعم از دولتی و غیر دولتی ممنوع است.

بخش سوم: ضوابط و مقررات آموزشی

ماده ۷. مؤسسه موظف است، برنامه درسی مصوب را برای دوره‌ای که در آن با مجوز وزارت دانشجو پذیرفته است، اجرا کند.

ماده ۸. آموزش در دوره دکتری تخصصی در موسسه مبتنی بر نظام واحدی انجام می‌شود.

تبصره: هر نیم‌سال تحصیلی هجده هفته، شامل شانزده هفته آموزش و دو هفته ارزشیابی پایان نیم‌سال است.

ماده ۹. مدت تحصیل در دوره دکتری تخصصی، حداقل شش نیم‌سال تحصیلی و حداکثر هشت نیم‌سال تحصیلی است.

تبصره. در صورتی که دانشجوی مدت مقرر دانش آموخته نشود، مؤسسه اختیار دارد به پیشنهاد استاد راهنما، مدت تحصیل را حداکثر تا دو نیم‌سال تحصیلی افزایش دهد. برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان، تحصیل در نیم‌سال اول کماکان به صورت رایگان اما در نیم‌سال دوم منوط به پرداخت هزینه ثابت است که طبق تعرفه هیات امانت تعیین و طبق شیوه نامه مصوب مؤسسه دریافت می‌شود. چنانچه دانشجو در این مدت دانش آموخته نشود، پرونده وی برای تصمیم‌گیری در خصوص ادامه تحصیل به کمیسیون موارد خاص موسسه ارجاع می‌شود.

تبصره الحاقی ۱- تمدید سنوات نیم‌سال نهم دانشجو، در صورت تأیید گروه آموزشی، توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده صورت می‌گیرد.

تبصره الحاقی ۲- تمدید سنوات نیم‌سال دهم دانشجو، در صورت تأیید گروه آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده صورت می‌گیرد. بر این اساس دانشجو موظف است شهریه ثابت یک نیم‌سال تحصیلی را براساس سال ورود به دانشگاه پرداخت نماید.

تبصره الحاقی ۳- تمدید سنوات مازاد، در صورت تأیید استاد راهنما، گروه آموزشی، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، در کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه، بررسی خواهد شد و در صورت تأیید دانشجو موظف است شهریه ثابت یک نیم‌سال تحصیلی را براساس سال ورود به دانشگاه پرداخت نماید.

تبصره الحاقی ۴- برخورداری دانشجو از تسهیلات رفاهی از جمله خوابگاه دانشجویی فقط در مدت مجاز تحصیل (حداکثر نه نیم‌سال) امکان‌پذیر است.

ماده ۱۰. تعداد واحدهای درسی دوره دکتری تخصصی ۳۶ واحد است که از این تعداد، ۱۲ تا ۱۸ واحد آموزشی و ۱۸ تا ۲۴ واحد پژوهشی است که در برنامه درسی هر رشته تحصیلی لحاظ می‌شود.

تبصره. دانشجو در هر نیم‌سال تحصیلی لازم است حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد درسی انتخاب کند.

تبصره الحاقی ۱. تعداد و فهرست واحدهای درسی و رساله طبق برنامه مصوب هر رشته، به پیشنهاد گروه آموزشی و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و تأیید تحصیلات تکمیلی دانشگاه تعیین می‌شود.

تبصره الحاقی ۲. چگونگی و ترتیب ارائه دروس در هر رشته/گرایش طبق برنامه درسی مصوب، با رعایت پیش‌نیاز هر درس بر عهده گروه آموزشی است. گروه‌های آموزشی موظفند در ارائه دروس به نحوی برنامه‌ریزی نمایند که مرحله آموزشی طی دو یا حداکثر سه نیم‌سال تحصیلی به پایان برسد.

تبصره الحاقی ۳. گروه‌های آموزشی موظفند برای کلیه دانشجویان هر رشته/گرایش در هر ورودی، دروس یکسان ارائه نمایند. همچنین هر ماده درسی را فقط یک‌بار در هر سال تحصیلی ارائه نمایند.

تبصره الحاقی ۴. تعداد واحدهای هر نیم‌سال تحصیلی، شامل کلیه واحدهای درسی مانند دروس جبرانی، دروس اصلی، سمینار و دروس جبران معدل می‌باشد.

تبصره الحاقی ۵. دانشجو ملزم است در کلیه نیم‌سال‌های تحصیلی بر اساس تقویم آموزشی دانشگاه، نسبت به انتخاب واحد (دروس، امتحان جامع و رساله) اقدام نماید. در صورت عدم انتخاب واحد دانشجو در زمان مقرر و مراجعه، آن نیم‌سال به عنوان مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات منظور خواهد شد. عدم مراجعه دانشجو تا پایان آن نیم‌سال به منزله انصراف از تحصیل تلقی خواهد شد.

تبصره الحاقی ۶. حذف و اضافه و حذف اضطراری (حذف تک‌درس) امکان‌پذیر نمی‌باشد.

تبصره الحاقی ۷. عضو هیات علمی نمی‌تواند در هر رشته/گرایش بیش از یک سوم واحدهای دوره دکتری را تدریس نماید. در شرایط خاص با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه، دانشکده و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه این نسبت می‌تواند تا یک دوم افزایش یابد.

تبصره الحاقی ۸. حداقل تعداد دانشجو برای رسمیت یافتن کلیه دروس نظری و عملی دو نفر است. در صورت تشکیل کلاس با یک دانشجو، پنجاه درصد از واحد معادل درس استاد، کاسته می‌شود.

تبصره الحاقی ۹. حداکثر ظرفیت کلاس برای دروس نظری ۱۰ نفر می‌باشد. به ازای افزایش هر دانشجو تا سقف ۱۵ نفر، ۰/۱ واحد و حداکثر تا سقف ۰/۵ واحد به واحد معادل درس اضافه می‌شود. در صورت افزایش تعداد دانشجو به بیش از ۱۵ نفر، کلاس تفکیک می‌شود.

تبصره الحاقی ۱۰. حداکثر ظرفیت کلاس برای دروس عملی شش نفر می‌باشد. در صورت افزایش تعداد دانشجو، کلاس تفکیک می‌شود.

تبصره الحاقی ۱۱. چنانچه رشته دوره کارشناسی ارشد دانشجو با رشته دوره دکتری وی غیر مرتبط باشد، دانشجو ملزم است در صورت پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی، حداکثر هشت واحد از دروس سرفصل دوره کارشناسی ارشد را تحت عنوان دروس جبرانی بگذراند. در اینصورت دانشجو ملزم به پرداخت شهریه دروس طبق تعرفه دانشجویان کارشناسی ارشد نوبت دوم (شبانه) می‌باشد.

تبصره الحاقی ۱۲. در انتخاب دروس، اولویت با دروس جبرانی است. تعداد و عناوین دروس جبرانی براساس سرفصل مصوب کارشناسی ارشد آن رشته و زمان انتخاب آنها توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه تعیین می‌شود.

تبصره الحاقی ۱۳. تکرار دروسی که دانشجو قبلاً در دوره کارشناسی ارشد گذرانده است، طبق سرفصل مجاز نیست. برای این منظور دانشجو موظف است ریز نمرات دوره کارشناسی ارشد خود را به گروه تحویل دهد.

تبصره الحاقی ۱۴. ارائه جداگانه دروس جبرانی برای دانشجویان دوره دکتری مجاز نمی‌باشد و این دانشجویان باید در کلاس‌های دوره کارشناسی ارشد شرکت نمایند.

تبصره الحاقی ۱۵. در صورتی که رشته دکتری مورد نظر، فاقد دوره کارشناسی ارشد در دانشگاه باشد و یا در صورت عدم ارائه درس مورد نظر در یک سال تحصیلی، ارائه درس جبرانی با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، در هر سال تحصیلی تنها یک بار، مجاز خواهد بود. در این صورت ضریب واحدهای تدریس شده برای اساتید، مشابه دوره کارشناسی ارشد منظور می‌شود.

تبصره الحاقی ۱۶. نمره دروس جبرانی در کارنامه دانشجو ثبت می‌شود اما در احتساب میانگین نمرات نیم‌سال تحصیلی و میانگین کل نمرات، منظور نمی‌شود.

تبصره الحاقی ۱۷. به ازای گذراندن حداقل شش واحد جبرانی، یک نیم‌سال تحصیلی به طول مدت تحصیل دانشجو افزوده می‌شود.

تبصره الحاقی ۱۸. دروس گذرانده شده در دانشگاه‌های آزاد اسلامی، پیام نور، علمی-کاربردی، غیرانتفاعی و پردیس‌های خودگردان قابل معادل سازی و پذیرش نمی‌باشد.

تبصره الحاقی ۱۹. با رعایت موضوع تبصره الحاقی ۱۸ معادل سازی حداکثر یک - سوم واحدهای دوره دکتری با نمره بیش از ۱۷، توسط گروه آموزشی امکان پذیر است. در شرایط خاص تصمیم‌گیری بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه می‌باشد.

تبصره الحاقی ۲۰. به ازای تطبیق حداقل شش واحد درسی، یک نیم‌سال تحصیلی از سنوات مجاز تحصیلی دانشجو کم می‌شود.

ماده ۱۱. حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ از ۲۰ و میانگین کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی ۱۶ از ۲۰ است.

تبصره ۱. چنانچه میانگین کل نمرات دانشجو پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی کمتر از ۱۶ باشد دانشجو موظف است با نظر استاد راهنما و تأیید گروه، فقط در یک نیم‌سال تحصیلی دروسی را برای ترمیم میانگین کل اخذ کند و با موفقیت بگذراند و در غیراینصورت از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره ۲. محاسبه میانگین کل نمرات دانشجو صرفاً بر اساس آخرین نمره قبولی وی انجام می‌شود.

تبصره ۳. دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت عدم کسب نمره قبولی در هر درس یا حذف غیرموجه آن، موظف است برای انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین، هزینه مربوط به آن را بر اساس تعرفه مصوب هیات امناء موسسه پرداخت کند.

تبصره الحاقی ۱. چنانچه معدل کل واحدهای دانشجو کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو مجاز خواهد بود حداکثر طی یک نیم‌سال (مشروط به داشتن سنوات آموزشی) تعدادی از دروس را که قبلاً با نمره ۱۴ تا ۱۶ گذرانده را دوباره برای جبران معدل بگذراند.

تبصره الحاقی ۲. در صورت نیاز دانشجو می‌تواند دروس جبران معدل را همراه با دروس اصلی باقیمانده اخذ نماید.

تبصره الحاقی ۳- شهریه دروس جبران معدل طبق تعرفه دانشجویان دکتری نوبت دوم (شبانه) محاسبه می‌گردد.

ماده ۱۲. ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس، از سوی مدرس (یا مدرسان) آن درس و بر اساس حضور و فعالیت در کلاس، انجام تکالیف و نتایج آزمون کتبی مرحله‌ای و پایانی برای دروس نظری و نظری- عملی در هر نیم‌سال تحصیلی صورت می‌پذیرد و بر مبنای عددی از صفر تا بیست تعیین می‌شود.

تبصره الحاقی ۱. مهلت ثبت نمرات کلیه دروس (شامل دروس تئوری، عملی، تئوری- عملی و سمینار) حداکثر ۱۰ روز بعد از تاریخ امتحان می‌باشد. تنها برای دروسی که در سر فصل مصوب آنها انجام پروژه در نظر گرفته شده است، ثبت نهایی نمره می‌تواند تا حداکثر ۴۵ روز پس از تاریخ امتحان صورت گیرد.

ماده ۱۳. چنانچه دانشجو در طول نیم‌سال تحصیلی، در یک درس بیش از سه شانزدهم از کلاس‌های یک درس یا در جلسه آزمون پایان نیم‌سال آن درس غیبت کند، این غیبت غیر موجه تلقی شده و آن درس حذف می‌شود. در این صورت، رعایت حداقل شش واحد در طول نیم‌سال برای دانشجو الزامی نیست ولی نیم‌سال مذکور به عنوان یک نیم‌سال کامل جزو مدت مجاز دوره تحصیلی وی محسوب می‌شود.

ماده ۱۴. برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ از تمام واحدهای آموزشی دوره الزامی است.
ماده ۱۵. حداقل نمره قبولی در ارزیابی جامع ۱۶ است، در غیر اینصورت، دانشجو مجاز است صرفاً یکبار دیگر در ارزیابی جامع شرکت کند و آنرا با موفقیت بگذراند و الا پرونده دانشجو برای تصمیم‌گیری در خصوص امکان شرکت مجدد در ارزیابی جامع به کمیسیون موارد خاص موسسه ارجاع می‌شود.

تبصره. نحوه اجرای ارزیابی جامع که به منظور ارزشیابی توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجو انجام می‌شود، طبق شیوه‌نامه مصوب موسسه خواهد بود.

تبصره الحاقی ۱: طول دوره مجاز مرحله آموزشی با احتساب آزمون جامع، حداکثر ۵ نیم‌سال است. چنانچه دانشجو نتواند مرحله آموزشی و آزمون جامع را در این مدت به پایان برساند از ادامه تحصیل محروم خواهد شد. در صورتی که دانشجو به عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیرقابل پیش‌بینی، موفق به گذراندن آزمون جامع در مدت مجاز آموزشی نشود، موضوع با درخواست دانشجو و تأیید گروه و دانشکده در کمیسیون بررسی موارد خاص دانشگاه، قابل بررسی است.

تبصره الحاقی ۲. آزمون جامع دو بار در هر سال تحصیلی (نیمه دوم اردیبهشت و نیمه دوم آبان ماه) برگزار می‌شود.

تبصره الحاقی ۳. دانشجو موظف است در نیم‌سالی که قصد گذراندن آزمون جامع را دارد، واحد آزمون جامع را مانند سایر واحدهای درسی انتخاب نماید.

تبصره الحاقی ۴. دانشجویان دوره دکتری می‌توانند در صورت کسب حداقل ۸۰ درصد نمره زبان لازم برای دفاع از رساله (طبق جدول ۱) در آزمون جامع شرکت نمایند.

تبصره الحاقی ۵. آزمون جامع از محتوای تعداد سه تا پنج عنوان درسی، به پیشنهاد استاد/استادان راهنما و تأیید گروه آموزشی و به صورت کتبی و شفاهی، حداکثر در دو روز متوالی برگزار می‌شود.

تبصره الحاقی ۶. دانشکده‌ها موظفند درخواست آزمون جامع را حداقل ۱۵ روز قبل از برگزاری با معرفی ترکیب هیأت برگزارکننده آزمون به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارائه نمایند.

تبصره الحاقی ۷. ترکیب هیأت برگزارکننده آزمون جامع شامل استاد راهنما و حداقل دو داور با تخصص مرتبط (با مرتبه حداقل استادیاری و حداقل سه سال سابقه تدریس در دوره‌های تحصیلات تکمیلی) می‌باشد که به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه آموزشی تعیین می‌شوند. در صورت نیاز، گروه‌های آموزشی می‌توانند یک داور را از موسسات خارج دانشگاه با حداقل مرتبه دانشیاری معرفی نمایند.

تبصره الحاقی ۸. ارزش آزمون کتبی و شفاهی به ترتیب ۷۰ و ۳۰ درصد از نمره نهایی است و میانگین کل نمرات دانشجو در آزمون جامع، نباید کم‌تر از ۱۶ (از ۲۰) باشد.

تبصره الحاقی ۹. نمره هر ماده درسی در مرحله کتبی آزمون جامع، باید حداقل ۳۵ از ۷۰ باشد. در غیر این صورت حتی اگر میانگین دروس حداقل ۵۰ از ۷۰ باشد، دانشجو مردود تلقی شده و به مرحله آزمون شفاهی راه نمی‌یابد.

تبصره الحاقی ۱۰. پس از برگزاری آزمون جامع، تحصیلات تکمیلی دانشکده، صورتجلسه نتیجه آزمون هر کدام از دانشجویان را بر مبنای نمره ۲۰ تنظیم نموده (در قالب فرم مخصوص) و برای ثبت نمره، به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال می‌نماید.

تبصره الحاقی ۱۱. در صورت عدم موفقیت دانشجو در اولین آزمون جامع، دانشجو می‌تواند فقط یک بار دیگر، در اولین آزمون جامع بعدی شرکت کند. در هر صورت، دانشجو حداکثر تا پایان نیم‌سال پنجم تحصیلی باید آزمون جامع را با موفقیت گذرانده باشد در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

بخش چهارم: ضوابط و مقررات پژوهشی

ماده ۱۶. گذراندن موفقیت آمیز ارزیابی جامع و تصویب طرح پیشنهادی رساله در گروه آموزشی شرط لازم برای شروع فعالیت‌های پژوهشی در دوره دکتری تخصصی است.

تبصره الحاقی ۱. دانشجو موظف است تا پایان نیم‌سال اول تحصیلی، زیر نظر استاد راهنما، زمینه پژوهش رساله خود را تعیین و با تایید استاد/استادان راهنما به شورای تحصیلات تکمیلی گروه اعلام نماید. پس از آن دانشجو می‌تواند فعالیت خود را برای تدوین پروپوزال رساله ادامه دهد.

تبصره الحاقی ۲. دانشجو ملزم است در اولین نیم‌سال پس از گذراندن موفق آزمون جامع، پروپوزال رساله خود را به شورای تحصیلات تکمیلی گروه ارائه نماید تا بررسی و تصویب گردد.

تبصره الحاقی ۳. تصویب پروپوزال رساله در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و انتخاب واحد رساله توسط دانشجو منوط به موفقیت در آزمون جامع است.

تبصره الحاقی ۴. تغییر کلی عنوان پروپوزال رساله تا شش ماه قبل از دفاع و تغییر جزئی تا دو ماه قبل از دفاع، با تایید شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده مجاز است.

ماده ۱۷. دانشجوی دوره دکتری تخصصی مجاز است علاوه بر استاد راهنمای اصلی، استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد. استاد راهنمای اصلی به درخواست دانشجو و از میان اعضای هیات علمی موسسه محل تحصیل و با مرتبه علمی حداقل استادیاری و با تایید گروه آموزشی تعیین می‌شود.

تبصره ۱. داشتن حداقل سه سال سابقه تدریس در دوره تحصیلات تکمیلی و راهنمایی حداقل دو دانشجوی کارشناسی ارشد برای استاد راهنما با مرتبه استادیاری ضروری است.

تبصره ۲. شرایط و نحوه انتخاب استاد راهنمای دوم (داخل یا خارج از موسسه) طبق شیوه نامه مصوب موسسه انجام می‌شود.

تبصره ۳. انتخاب استاد/استادان مشاور به پیشنهاد استاد راهنما و تایید گروه آموزشی از بین اعضای هیات علمی یا متخصصان حرفه‌ای مرتبط با رشته تحصیلی دانشجو امکان پذیر است.

تبصره الحاقی ۱. برای پذیرش اولین دانشجوی دکتری برای عضو هیات علمی با مرتبه استادیاری، راهنمایی خاتمه یافته دو پایان‌نامه کارشناسی ارشد به صورت مستقل یا چهار پایان‌نامه کارشناسی ارشد به صورت مشترک در رشته مرتبط ضروری است.

تبصره الحاقی ۲. برای پذیرش اولین دانشجوی دکتری یا تداوم پذیرش دانشجوی دکتری برای استادیار راهنما، چاپ یا پذیرش قطعی سه مقاله علمی-پژوهشی به صورت مستقل طی سه سال گذشته (بر اساس تاریخ درخواست) که عضو هیات علمی متقاضی نویسنده مسئول آن‌ها باشد ضروری است.

تبصره الحاقی ۳. چنانچه به دلایلی استاد راهنما از هدایت دانشجو منصرف گردد لازم است حداکثر تا دو نیم‌سال پس از شروع تحصیل دانشجو، تقاضای کتبی خود را همراه با توضیحات لازم به گروه ارائه دهد تا موضوع در گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده بررسی و تصمیم‌گیری شود.

تبصره الحاقی ۴. به پیشنهاد استاد راهنما و تایید گروه، مسئولیت راهنمایی رساله دانشجو را دو استاد راهنما به‌طور مشترک عهده‌دار می‌شوند.

تبصره الحاقی ۵. در شرایط خاص و به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، انتخاب استاد راهنمای دوم از بین اعضای هیات علمی خارج از دانشگاه بلامانع است.

تبصره الحاقی ۶. یک تا دو نفر از اعضای هیات علمی یا صاحب‌نظران و پژوهشگران برجسته با مدرک دکتری به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، به عنوان استاد/استادان مشاور رساله دانشجو، تعیین می‌شوند.

تبصره الحاقی ۷. استاد راهنما می‌تواند حداکثر شش ماه قبل از دفاع دانشجو نسبت به معرفی یا تغییر استاد مشاور رساله با تایید شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده، اقدام نماید.

ماده ۱۸. دانشجوی مجاز است در زمان تدوین رساله دکتری و برای ادامه فعالیت های پژوهشی خود طبق آیین نامه مصوب وزارت در مدت مجاز تحصیلی با عنوان فرصت تحقیقاتی به یکی از موسسه های آموزش عالی داخلی یا خارجی سفر کند.

ماده ۱۹. دانشجوی پس از تدوین رساله به شرط کفایت دستاوردهای علمی و چاپ یک مقاله علمی- پژوهشی مستخرج از رساله، با تایید استاد/استادان راهنما مجاز است در حضور هیات داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره: هیات داوران متشکل از تعداد سه عضو هیات علمی (علاوه بر استادان راهنما و مشاور) با حداقل مرتبه استادیاری هستند که یک عضو از داخل و دو عضو نیز از خارج از گروه آموزشی انتخاب می شوند. یکی از داوران خارجی می تواند از متخصصان حرفه ای انتخاب شود.

تبصره الحاقی ۱. شرط لازم کفایت علمی دفاع از رساله در کلیه رشته ها، چاپ یا اخذ پذیرش قطعی حداقل یک مقاله مستخرج از رساله دکتری در مجلات علمی-پژوهشی داخلی مورد تایید وزارت (دارای نمایه ISC و اعتبار Q1 یا Q2) و یا نمایه شده در ISI یا Scopus مورد تایید وزارت علوم می باشد. نوع نمایه مقاله پس از بررسی در گروه آموزشی و تایید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، در تحصیلات تکمیلی دانشگاه تایید می شود.

تبصره الحاقی ۲. دفاع از رساله حداقل دو نیم سال پس از تصویب پروپوزال و مشروط به رعایت حداقل دوره تحصیل، قابل انجام است. تبصره الحاقی ۳. دانشجوی موظف است، قبل از دفاعیه نهایی، دستاورد رساله خود را در جلسه پیش دفاع با حضور استاد/استادان راهنما و مشاور/مشاوران، داور داخلی و مدیر گروه (داور دوم) و علاقمندان زیر نظر معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده، تشریح نماید. رساله دانشجوی در صورت پذیرش، پس از اصلاحات احتمالی، آماده دفاع نهایی خواهد شد.

تبصره الحاقی ۴. ترکیب هیات داوران دفاع از رساله عبارتند از:

- استاد/استادان راهنما، استاد/استادان مشاور

- یک داور داخلی از گروه با مرتبه حداقل استادیاری

- دو داور خارجی از موسسات خارج از دانشگاه که حداقل یکی از آنها دارای مرتبه دانشیاری یا استادی باشد.

تبصره الحاقی ۵. هیات داوران به پیشنهاد استاد راهنما، تایید گروه آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده انتخاب می شوند. استاد راهنما حداقل تعداد شش نفر داور داخلی و خارجی را به شورای تحصیلات تکمیلی پیشنهاد می دهد و شورای تحصیلات تکمیلی گروه از بین آنها سه نفر را انتخاب می نماید.

تبصره الحاقی ۶. اعضاء هیات داوران لازم است حداقل ۳ سال سابقه تدریس در دوره های تحصیلات تکمیلی داشته باشند.

تبصره الحاقی ۷. برای اخذ مجوز دفاع از رساله دکتری، لازم است کلیه مدارک حداقل ۴۵ روز قبل از تاریخ پیشنهادی دفاع به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود.

تبصره الحاقی ۸. ضروری است دانشکده ها برنامه دفاع را به گونه ای مدیریت کنند که هیات داوران حداقل سه هفته برای اظهار نظر فرصت داشته باشند و پس از دریافت تاییدیه قابل دفاع بودن رساله دانشگاه، مراحل تعیین نهایی زمان دفاع صورت گیرد.

ماده ۲۰. نمره رساله در میانگین کل محاسبه نمی شود و ارزشیابی آن به شرح زیر انجام می شود:

الف: مردود (کمتر از ۱۶)

ب: قبول با درجه خوب (۱۷/۹۹-۱۶)، خیلی خوب (۱۸/۹۹-۱۸)، عالی (۲۰-۱۹).

تبصره ۱: چنانچه ارزشیابی رساله مردود اعلام شود، با تایید هیات داوران، حداکثر یک نیمسال در سقف مدت مجاز تحصیل به دانشجوی اجازه داده می شود تا دوباره در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۲: دانشجویی که در فرصت تعیین شده نتواند از رساله خود با درجه قبولی دفاع کند، فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی به وی اعطا می شود.

تبصره الحاقی ۱. دانشجوی ملزم است حداکثر سه ماه پس از دفاع، اصلاحات مورد نظر هیات داوران را در رساله اعمال و به تایید استاد راهنما برساند. در غیر این صورت بابت هر هفته تاخیر باید هزینه یک هجدهم شهرییه ثابت یک نیمسال تحصیلی دانشجوی دکتری نوبت دوم (حداکثر تا هجده هفته) را پرداخت نماید تا نمره پایان نامه وی ثبت و مجوز تسویه حساب صادر شود.

تبصره الحاقی ۲. در شرایط خاص و به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، موضوع تبصره الحاقی ۱ این ماده قابل افزایش تا شش ماه می‌باشد.

ماده ۲۱: تاریخ دانش آموختگی، روز دفاع و کسب درجه قبولی از رساله است.

بخش پنجم: ضوابط و مقررات نظارت بر اجرای آیین‌نامه

ماده ۲۲. چنانچه دانشجو در حین تدوین رساله اقدام به تخلف علمی (دستبرد ادبی، جعل، تقلب، رونوشت برداری) کند و این موضوع طبق شیوه نامه مصوب موسسه برای موسسه اثبات شود، مطابق با قوانین و آیین نامه ها و دستورالعمل های مصوب اقدام خواهد شد.

تبصره: احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام رساله، منجر به ابطال مدرک تحصیلی وی خواهد شد.

تبصره الحاقی ۱. مرجع تشخیص و تایید تخلف علمی، کمیته بررسی تخلفات پژوهشی دانشگاه می‌باشد.

ماده ۲۳. ضوابط مربوط به بررسی و تصویب طرح پیشنهادی برای انجام رساله دکتری، حذف تمام دروس یک نیم‌سال تحصیلی، حضور و غیاب دانشجو، مرخصی تحصیلی، انصراف از تحصیل، تقویم آموزشی، چگونگی ثبت و اعلام نمره، تصمیم‌گیری در موارد خاص و سایر موارد اجرایی این آیین نامه بر اساس شیوه نامه اجرایی مصوب موسسه و اصول مندرج در این آیین نامه انجام می‌شود.

تبصره الحاقی ۱. دانشجو می‌تواند در طول مدت تحصیل حداکثر دو نیم‌سال تحصیلی با موافقت شورای آموزشی دانشگاه از مرخصی تحصیلی با احتساب سنوات استفاده کند. درخواست مرخصی که توسط استاد راهنما، گروه و دانشکده تأیید شده است باید قبل از شروع ثبت نام نیم‌سال تحصیلی به آموزش دانشگاه ارسال شود.

تبصره الحاقی ۲. دانشجو می‌تواند در صورت انصراف از تحصیل، درخواست خود را توسط استاد راهنما به گروه و دانشکده ارائه نماید.

ماده ۲۴. مسئولیت حسن اجرای این آیین‌نامه و پاسخگویی قانونی مترتب بر آن، بر عهده مؤسسه است.

ماده ۲۵. نظارت بر حسن اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده معاونت آموزشی وزارت است.

ماده ۲۶. این آیین نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۲۶ ماده و ۱۵ تبصره در جلسه شماره ۸۷۱ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۴ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی به تصویب رسید و اجرای آن برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ و پس از آن الزامی است.

تبصره‌های الحاقی این آیین‌نامه (شامل ۶۳ تبصره الحاقی) در جلسه ۳۱۸ تاریخ ۱۳۹۵/۶/۱۶ شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه (مشترک با شورای آموزشی) و موارد مالی این آیین‌نامه در هیات امنای دانشگاه (تاریخ ۱۳۹۶/۴/۳۱) به تصویب رسید و برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ و پس از آن لازم‌الاجرا است.

تحصیلات تکمیلی دانشگاه